U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce, JUDr. Vojtěcha Šimíčka, JUDr. Zdeňka Kühna a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobkyně: **O. S.**, zastoupené Mgr. Markem Čechovským, advokátem se sídlem Praha 1, Václavské náměstí 21, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 12. 2010, č. j. 56 Az 73/2010 - 20,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 24. 5. 2010, č. j. OAM-174/ZA-06-ZA12-2010 (dále jen „napadené rozhodnutí“) rozhodl žalovaný o tom, že se žádost žalobkyně o mezinárodní ochranu zamítá jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neboť žalobkyně neuváděla skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo § 14a zákona o azylu. Rozhodnutí žalovaného napadla žalobkyně u Krajského soudu v Brně, který žalobu rozsudkem ze dne 28. 12. 2010, č. j. 56 Az 73/2010 - 20, zamítl.

V odůvodnění svého rozsudku krajský soud uvedl, že námitky porušení jednotlivých ustanovení zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), nejsou důvodné. Ze správního spisu zjistil, že žalobkyně ve vlasti žila celý život ve městě Benin City a nikdy tam neměla žádné problémy. V srpnu 2008 se v Lagosu provdala za občana České republiky. V červnu 2009 odjela za manželem do ČR. Přechodný pobyt v ČR jí však udělen nebyl, neboť policie zjistila, že žalobkyně nežije s manželem ve společné domácnosti. V žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobkyně uvedla, že se do vlasti vrátit nechce, protože tam již nemá žádné zázemí; její rodina byla v únoru 2010 zabita při nepokojích v městě Jos (rodina se tam přestěhovala po jejím odchodu z vlasti, neboť její otec byl katolický kněz).

Z hlediska hodnocení azylových důvodů se krajský soud ztotožnil se žalovaným v tom, že žalobkyně neuvedla žádné skutečnosti, které by svědčily o možnosti jejího pronásledování nebo ohrožení vážnou újmou, ve smyslu zákona o azylu. Žalobkyně pouze uvedla, že se již nemá kam vrátit, neboť její rodina byla zabita při nepokojích v městě Jos. Sama však ve správním řízení vůbec neuvedla, že by měla v případě návratu strach ze zabití tak, jako se to stalo jejím rodinným příslušníkům. V žalobě pak uváděla, že v případě návratu do vlasti by se musela vrátit do místa posledního pobytu, kterým je město Jos, kde došlo k zabití celé její rodiny a kde je i nadále nestabilní situace. Rovněž uvedla, že by byl v případě návratu ohrožen její život s ohledem na její víru. Zde krajský soud upozornil na rozpory v tvrzení žalobkyně. Ve správním řízení totiž netvrdila, že by před svým odjezdem žila ve městě Jos; naopak výslovně uvedla, že po celou dobu žila s rodiči v Benin City a že teprve po jejím odjezdu do ČR se rodina přestěhovala do města Jos. Krajský soud konstatoval, že místem posledního pobytu žalobkyně nebyl Jos a že tedy v žalobě uváděla nepravdivé údaje. Žalovaný neměl žádný důvod se ve správním řízení zabývat situací ve městě Jos a krajský soud taktéž neshledal důvod pro to, aby v tomto směru doplnil dokazování. Žalobkyně dále uvedla, že je křesťankou; ve správním řízení však netvrdila, že by měla kvůli své víře nějaké problémy ve vlasti, že by pociťovala diskriminaci nebo že by byl její život z tohoto důvodu ohrožen. Z toho důvodu neměl žalovaný povinnost zabývat se situací křesťanů v zemi původu žalobkyně.

Rozsudek napadla žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížností, v níž uplatňuje důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatelka především namítá, že i v rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné je žalovaný povinen přesvědčivě vypořádat otázku možného udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, a to s ohledem na zásadu *non-refoulement*. V tomto směru považuje odůvodnění napadeného rozhodnutí, v části týkající se doplňkové ochrany, za naprosto nedostatečné, neboť z něj není zřejmé, jakými úvahami se žalovaný řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů či utváření závěru o skutkovém stavu. Skutková podstata, ze které žalovaný vycházel, nemá oporu ve spise, při jejím zjišťování tak byl porušen zákon v ustanovení o řízení. Ve skutečnosti je skutkový stav takový, že celá její rodina byla ve městě Jos zabita, přičemž se evidentně nejednalo o běžné kriminální jednání. Stěžovatelka by byla v případě návratu do vlasti tíž zcela bez prostředků. Rozporuje též postup krajského soudu, který v napadeném rozsudku pouze konstatoval, že stěžovatelka neuvedla žádné skutečnosti, které by svědčily o tom, že by jí v zemi původu hrozilo nebezpečí vážné újmy podle § 14a zákona o azylu a uvedl, že *„Správní orgán není povinen rozhodnout o udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu, jestliže žádost o udělení mezinárodní ochrany byla zamítnuta dle § 16 citovaného zákona.“* Stěžovatelka neshledává ve svých tvrzeních žádné rozpory neboť uvedla, že její rodina byla zabita v městě Jos; již tato skutečnost odůvodňuje stěžovatelčiny obavy z návratu do vlasti.

Dále stěžovatelka poukazuje na to, že se žalovaný vůbec nezabýval možností udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu; důvody hodné zvláštního zřetele vůbec nezjišťoval. Žalovaný nepřihlédl k tomu, že stěžovatelka nemá v zemi původu žádné

zázemí, a to nikoliv její vinou; v zemi původu nemá nikoho, u koho by mohla hledat alespoň přechodné útočiště. Stěžovatelka přicestovala do ČR ve věku 22 let a poté byla vyvražděna její rodina, což uvedla již ve správním řízení. Lze předpokládat, že motivem vraždy jejích rodinných příslušníků byly náboženské důvody (otec byl pastor). Z těchto důvodů má stěžovatelka za to, že splňuje podmínky pro udělení humanitárního azylu. Je přesvědčena, že je nehumánní jí humanitární azyl neposkytnout. Pro absenci vypořádání otázky humanitárního azylu je napadené rozhodnutí žalovaného nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

Stěžovatelka konečně tvrdí, že si žalovaný neopatřil dostatečné množství podkladů, aby mohl v její věci objektivně rozhodnout; shromážděné podklady pak nesprávně interpretoval. Má za to, že vyvinula maximální úsilí, aby svá tvrzení doložila. Dále namítá porušení § 3 správního řádu a uvádí, že důkazní břemeno je rovnoměrně rozděleno mezi stěžovatelku a žalovaného.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení kasační stížnost odmítnuta jako nepřijatelná.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že v případě řízení o kasační stížnosti byla soudní ochrana stěžovatelce již jednou poskytnuta individuálním projednáním její věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci. Další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany stěžovatelky a je podmíněn již zmíněným přesahem jeho vlastních zájmů. Zákonný pojem *přesah vlastních zájmů stěžovatele*, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Pokud jde o jeho výklad, ten byl podán například v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS, dle kterého *„přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“* Z tohoto pohledu bylo tedy nahlíženo na jednotlivé uplatněné kasační důvody.

Pokud jde o námitku nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci ze strany žalovaného a s tím související tvrzení stěžovatelky, že si žalovaný neopatřil dostatečné množství podkladů pro objektivní rozhodnutí ve věci, je nutno uvést, že ve smyslu ustálené judikatury leželo břemeno tvrzení azylově relevantních důvodů ve správním řízení především na stěžovatelce (viz například rozsudek zdejšího soudu ze dne 16. 9. 2005, č. j. 6 Azs 224/2004 - 37; všechna citovaná rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz). Za situace, kdy stěžovatelka fakticky žádné azylově relevantní důvody ve smyslu § 12 zákona o azylu neuváděla a ve své žádosti o azyl (a na ni navazující výpovědi ve správním řízení) se zmiňovala pouze o snaze legalizovat si v ČR pobyt, aby

mohla žít se svým manželem, nelze bez dalšího hovořit ani o důkazní nouzi, potřebě blíže objasnit stěžovatelkou uváděné skutečnosti, či přechodu důkazního břemene na správní orgán. Na tomto místě lze odkázat například na závěry uvedené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004 - 79, dle kterého *„absence tvrzení azylově relevantních skutečností ze strany žadatele o azyl může být jen stěží nahrazována zjištěními správním orgánem jinak získanými (...) Pokud však žadatel o azyl žádnému pronásledování nebo diskriminaci z azylově relevantních důvodů vystaven není (resp. nemůže mít z takového pronásledování nebo diskriminace odůvodněný strach), nebo takové skutečnosti ani netvrdí, pak přes skutečnost, že pochází ze země, která je (...) problematická, nesplňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu.“* Na případ stěžovatelky dopadají též závěry vyslovené v rozsudku ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 - 59, publikovaném pod č. 181/2004 Sb. NSS, kde se uvádí, že *„správní orgán má povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené. (...) Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ustanovení § 32 spr. ř. má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl.“* Stěžovatelka tvrdila, že žalovaný shromážděné podklady nesprávně interpretoval; toto tvrzení však nijak konkrétně nerozvedla v tom smyslu, které podklady byly nesprávně interpretovány a proč. Touto námitkou se proto Nejvyšší správní soud nemohl ani nijak blíže zabývat.

Stěžovatelka dále namítala, že se žalovaný nedostatečným způsobem vypořádal s otázkou doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu; v tomto kontextu napadá i rozsudek krajského soudu. Žalovaný se k otázce doplňkové ochrany v odůvodnění svého rozhodnutí vyjádřil; vycházel přitom z toho, co stěžovatelka tvrdila ve správním řízení. Krajský soud jeho úvahu přezkoumal (viz str. 3 a 4 napadeného rozsudku), poukázal na rozpory mezi tvrzeními stěžovatelky ve správním řízení a v žalobě, a uzavřel, že žalovaný nebyl povinen při úvaze o doplňkové ochraně brát v potaz zabití stěžovatelčiných rodičů ve městě Jos, neboť k tomu došlo až po stěžovatelčině odchodu z vlasti a stěžovatelka sama v tomto městě nikdy nežila a ve správním řízení sama uvedla, že celý život žila v Benin City, kde neměla žádné problémy. Proto se v případě návratu do vlasti nemusí obávat vážné újmy, neboť by se vracela do města Benin City, ve kterém nikdy žádné problémy neměla. Krajský soud proto považoval úvahu žalovaného o neudělení doplňkové ochrany za dostačující. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 2. 2009, č. j. 1 Azs 107/2008 - 78, (na který kasační stížnost ostatně též poukazuje) se podává, že *„v případě zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 2 zákona o azylu je správní orgán povinen se v odůvodnění přesvědčivě vypořádat s otázkou možného udělení doplňkové ochrany. Nepostačí totiž pouhé zdůvodnění toho, že byly splněny podmínky § 16 odst. 2 zákona o azylu – jestliže byla žádost o mezinárodní ochranu zamítnuta jako zjevně nedůvodná, nedošlo ve smyslu § 28 odst. 2 zákona o azylu k udělení ani jedné z forem mezinárodní ochrany. Podle téhož ustanovení má v tomto případě správní orgán povinnost své rozhodnutí zdůvodnit ve vztahu k oběma formám ochrany: zatímco však odůvodnění ve vztahu k neudělení azylu postrádá smysl tam, kde nejsou žádné azylově relevantní důvody tvrzeny, s otázkou doplňkové ochrany má správní orgán povinnost se vypořádat vždy a sám z úřední povinnosti zjistit (ze zpráv o zemi původu a jemu dostupných databází), zda skutečně žadateli nehrozí závažná újma v případě návratu do země původu. Ze zásady non-refoulement totiž vyplývá primární povinnost státu nevystavit žadatele reálné hrozbě závažné újmy, přičemž k této povinnosti se musí vázat i povinnost státu zjistit si příslušné skutečnosti, které*

k aplikaci této zásady nutně vedou. K zajištění zásady non-refoulement tedy musí správní orgán vyvinout přiměřenou aktivitu i z moci úřední. Rozsah vyhledávací aktivity přitom bude dán povahou vážné újmy, jež by mohla žadateli o mezinárodní ochranu v případě navrácení do země původu hrozit." Z uvedeného je zřejmé, že judikatura dovozuje povinnost správního orgánu o (ne)udělení doplňkové ochrany rozhodnout vždy a své rozhodnutí přezkoumatelným způsobem odůvodnit; krajský soud shledal tuto podmínku za splněnou a v odůvodnění rozsudku vyložil proč. Obecně lze dodat, že ustálená judikatura zdejšího soudu k § 14a zákona o azylu (viz například rozsudek ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 - 68, publikovaný pod 1849/2009 Sb. NSS) vyhrazuje doplňkovou ochranu pouze pro nejvážnější a bezprostředně hrozící ohrožení života a zdraví žadatele o mezinárodní ochranu. Nejvyšší správní soud rovněž dodává, že není pravdivé tvrzení stěžovatelky, že krajský soud v rozsudku uvedl, že žalovaný nebyl povinen se při rozhodování podle § 16 zákona o azylu doplňkovou ochranou zabývat; právě naopak krajský soud pečlivě a vyčerpávajícím způsobem úvahu žalovaného v tomto směru přezkoumal.

Stěžovatelka rovněž namítla, že žalovaný zcela opomenul vypořádat možnost udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu a uvedla skutkové důvody, na základě kterých má za to, že podmínky tohoto azylu splňuje. Stěžovatelce je nutno dát za pravdu v tom, že žalovaný byl povinen v rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné vypořádat i otázku humanitárního azylu (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2011, č. j. 5 Azs 6/2010 – 107); tato úvaha v napadeném rozhodnutí vskutku absentuje. Nelze však přehlédnout, že stěžovatelka humanitárním azylem vůbec neargumentovala v žalobě. Nyní se proto v kasačním řízení jedná o nepřípustně uplatněný kasační důvod, který stěžovatelka neuplatnila v řízení o žalobě, ač tak učinit mohla (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). Z usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009 – 84, vyplývá, že *„[k]rajský soud je oprávněn zrušit rozhodnutí správního orgánu pro vady řízení, byť by nebyly žalobcem výslovně namítány, pokud tyto vady brání přezkoumání rozhodnutí v rozsahu žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.).*" Pokud tedy krajský soud provedl přezkum napadeného rozhodnutí v mezích žalobních bodů (dispoziční zásada) a otázkou humanitárního azylu se nezabýval, neboť takový žalobní bod nebyl stěžovatelkou vznesen, přičemž současně absence této právní úvahy v napadeném rozhodnutí jej nečinila nepřezkoumatelným v mezích žalobních bodů, postupoval zcela v intencích ustálené soudní judikatury.

Zdejší soud by mohl k nově uplatněným důvodům a skutečnostem přihlížet toliko tehdy, pokud *„by byly dány důvody k ochraně žalobce před hrozící vážnou újmou v zemi původu, které žalovaný nezohlednil za situace, kdy již nepřichází v úvahu žádné další řízení, v němž by mohla být ochrana poskytnuta. (...) Pokud tedy soud má k dispozici poznatky o tom, že žadateli o azyl je nezbytné poskytnout doplňkovou ochranu podle § 14a zákona o azylu, neboť její neposkytnutí by bylo narušením zásady non-refoulement a ochranu již nelze poskytnout v jiném řízení, rozhodnutí žalovaného zruší, aniž by taková skutečnost musela být žalobou výslovně namítána.*" (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009 – 84). O takový případ se však nejedná, neboť důvody, s nimiž stěžovatelka spojuje splnění podmínek pro udělení humanitárního azylu, nedosahují takové intenzity, aby je bylo možno podřadit pod zásadu *non-refoulement*, a s ní spojenou doplňkovou ochranu (k tomu srov. již podaný výklad shora, týkající se doplňkové

ochrany). Nejvyšší správní soud proto může jen zopakovat, že námitka stěžovatelky o absenci vypořádání otázky humanitárního azylu v napadeném rozhodnutí není podle § 104 odst. 4 s. ř. s. meritorně projednatelná, neboť ji stěžovatelka v rozporu s dispoziční zásadou a se zásadou koncentrace řízení uplatnila nepřípustně až v kasační stížnosti, přičemž obsahově tato tvrzení nemohou aktivovat ani již zmiňovanou zásadu *non-refoulement*, která jediná tyto principy kasačního přezkumu v daném typu řízení prolamuje.

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura zdejšího soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky uplatněné v kasační stížnosti. Za situace, kdy Nejvyšší správní soud tvrzené důvody přijatelnosti kasační stížnosti nepovažoval za důvodné, neboť neshledal odklon od judikatury ze strany krajského soudu ani neshledal jeho závažné procesní pochybení, a stěžovatelka sama žádné konkrétní důvody přijatelnosti kasační stížnosti netvrdila, nelze než uzavřít, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje její vlastní zájmy.

Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost nepřijatelnou; proto ji podle ustanovení § 104a s. ř. s. usnesením odmítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. srpna 2011

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu